

06

พื้นที่ และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

“พัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

ศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม

ด้วยผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน พร้อมระบบการจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพ
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกพื้นที่”

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (6) พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมืองนำอยู่ในทุกภาคของประเทศ ให้เป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นแหล่งจ้างงานและที่อยู่อาศัย เพื่อกระจายความเจริญไปสู่ทุกภูมิภาคของประเทศอย่างเป็นระบบ รวมทั้ง การบริหารจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพ โดยมี 3 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ (1) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้นเกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศเพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (2) ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมิโนเขตเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่ ชนบท มั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี และ (3) ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง ทั้งนี้ แผนแม่บทประเด็น (6) พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ ซึ่งมีส่วนสนับสนุนโดยตรงต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย อีกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการของรัฐ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ตามที่กำหนด

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

060001

ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม ในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ปี 2562

ปี 2563

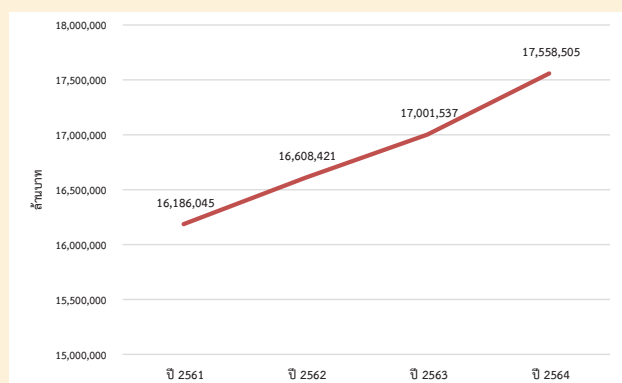
ปี 2564

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

มูลค่าการลงทุนในเมืองเป้าหมาย (เฉลี่ยร้อยละ) เพิ่มขึ้นร้อยละ 25

พิจารณาจากมูลค่าการลงทุนในพื้นที่เป้าหมาย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 25 ในช่วง 5 ปี (2561 - 2565) โดยพิจารณาเทียบเคียงจาก มูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลในพื้นที่เป้าหมาย พบว่า ปัจจุบัน (ปี 2564) มีมูลค่าการลงทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเพิ่มขึ้น 1,372,461 ล้านบาทเมื่อเทียบกับปี 2561 ซึ่งในปี 2561 - 2564 มีมูลค่าการลงทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเพิ่มขึ้นรวม 2,610,328 ล้านบาท หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 16.13 เพิ่มขึ้นจากปี 2561 (ปีฐาน) และในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนตุลาคมของปี 2564 เพิ่มขึ้นจากปี 2563

มูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลในพื้นที่เป้าหมาย (รายปี)

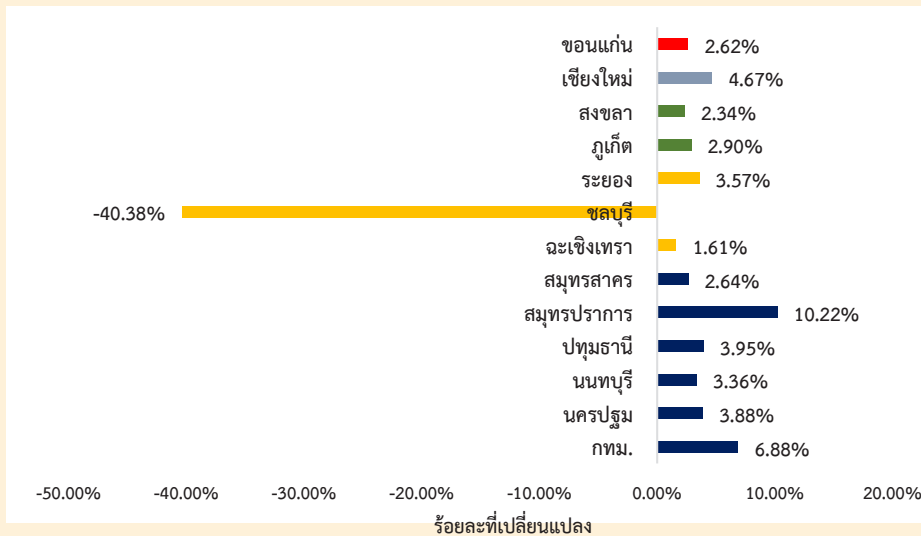
ที่มา: ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2564)

พื้นที่และเมืองนำอยู่จวริยะ

ในเกือบทุกพื้นที่เป้าหมาย (ยกเว้นชลบุรีที่ลดลง) โดยมีจังหวัดสมุทรปราการเติบโตสูงสุดที่ร้อยละ 10.22 และกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 6.88 ซึ่งมีอัตราการเติบโตของมูลค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 5.7 ต่อปี) อย่างไรก็ตาม จังหวัดพื้นที่เป้าหมายที่มีอัตราการเติบโตต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย เชียงใหม่ ปทุมธานี นครปฐม ระยอง นนทบุรี ภูเก็ต สมุทรสาคร ขอนแก่น สงขลา ฉะเชิงเทรา และชลบุรี ตามลำดับ

การเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคล 2563 - 2564

ที่มา: ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2564)

060002

ประเทศไทยมีพื้นที่มีแผนผังภูมินิเวศเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่ ขนบหมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

แผนผังภูมินิเวศระดับภาค (จำนวน) มีแผนผังภูมินิเวศ 1 ภาค

พิจารณาจากแผนผังภูมินิเวศระดับภาค มีแผนผังภูมินิเวศ 1 ภาค ในช่วง 5 ปี (2561 - 2565) ซึ่งในปี 2563 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ดำเนินโครงการจัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศ แล้วเสร็จ โดยมีพื้นที่เป้าหมายเชิงผลผลิต 9 จังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน พะเยา แพร่ ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์ ผลการดำเนินการของโครงการดังกล่าว คือ ผังแนวความคิดการจัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ภาคเหนือตามขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ แต่ยังขาดองค์ประกอบอื่น ๆ ของ “ภูมินิเวศ” รวมทั้งยังไม่มีแผนผังภูมินิเวศจังหวัด เป็นผลให้ไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะเร่งรัดจัดทำแผนผังภูมินิเวศในระดับจังหวัดต่อไป

č 2564

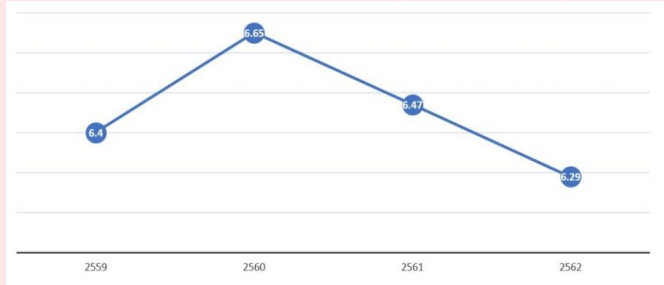
281

พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

จังหวัดร้อยที่สุด 15 จังหวัดนี้ ยังคงเป็นจังหวัดเดิม ในขณะที่จังหวัดจนที่สุด 15 จังหวัด เป็นจังหวัดเดิม เพียง 13 จังหวัด โดยมี 2 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ และมหาสารคามแทนที่จังหวัดสุรินทร์และพัทลุง ทั้งนี้ ค่าเป้าหมายในช่วง 5 ปี (2561 – 2565) ไม่ได้มีการกำหนดค่าเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งอยู่ระหว่างการตรวจสอบและจัดทำค่าเป้าหมาย โดยค่าเป้าหมายในช่วงปี 2566 – 2570 ได้กำหนดให้ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ ไม่เกิน 3 เท่า เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เป็นพื้นที่ และเมืองนำอยู่อัจฉริยะอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สัดส่วน GPP Per Capita ของจังหวัดร้อยละ 20 ที่รวยที่สุด ต่อจังหวัดร้อยละ 20 ที่จนที่สุด

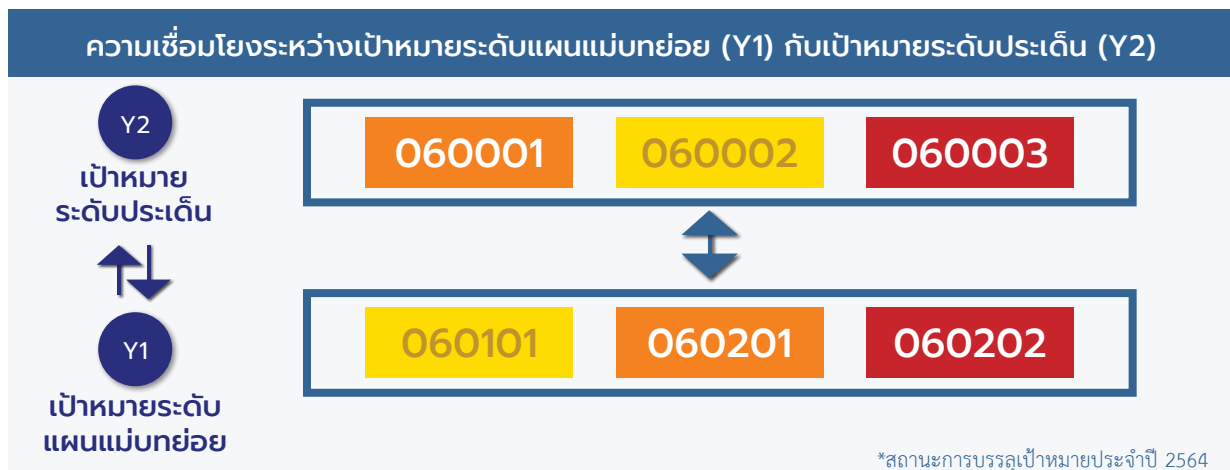

ที่มา: ข้อมูลและผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2562

สถานการณ์และผลการดำเนินงานตามเป้าหมายระดับประเด็นทั้ง 3 เป้าหมายดังกล่าว แสดงว่ายังคงมีความท้าทายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในหลายมิติ โดยเฉพาะการจัดทำฐานข้อมูลของเมืองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ การบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงการยกระดับความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และข้อมูลตัวชี้วัดของหน่วยงานในระดับท้องถิ่น เพื่อการวางแผนและบริหารจัดการเมืองได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดจัดทำแผนผังภูมินิเวศของจังหวัด ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ รวมทั้งส่งเสริมและเผยแพร่แผนผังภูมินิเวศดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทั้งส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาคนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่อย่างกว้างขวางต่อไป

แผนแม่บทฯ ประเด็น (O6) พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

ประกอบด้วย 3 เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย โดยมีสถานะการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

060101

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ 6 เมือง (กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ขอนแก่น เชียงใหม่ เมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สงขลา และภูเก็ต) ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะในทุกมิติ

ในปี 2564 มีพื้นที่ได้รับการประกาศให้เป็นเมืองอัจฉริยะจำนวน 10 แห่ง ทำให้ปัจจุบันมีเมืองอัจฉริยะทั้งสิ้น 15 แห่ง ซึ่งครอบคลุมเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ 5 เมือง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ขอนแก่น เชียงใหม่ เมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และภูเก็ต ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

060201

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และได้มาตรฐาน กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 จำนวนเมืองคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในเมืองอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ทั้ง 5 เมือง (กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลา และภูเก็ต)

ในปี 2563 พื้นที่เป้าหมายส่วนใหญ่มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ มลพิษทางอากาศ และมลพิษทางเสียง ส่วนปริมาณขยะมีทิศทางลดลงเมื่อเทียบกับปี 2562 อย่างไรก็ตาม ยังคงมีการระบายน้ำเสียจากชุมชน อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำสาธารณะในพื้นที่ที่มีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อีกทั้งระบบรวบรวมน้ำเสียชุมชนยังไม่ครอบคลุมทุกครัวเรือนในพื้นที่ ดังนั้น ในปี 2564 จึงมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสียง

060202

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 พื้นที่ที่มีการดำเนินการสงวน รักษา อนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรม และศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติและฐานวัฒนธรรม อย่างยั่งยืนในพื้นที่ อย่างน้อยใน 3 จังหวัด ของ 1 ภาค

ในปี 2563 โครงการจัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศ มีผลผลิตหลักคือ ผังด้านทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ภาคเหนือทั้ง 9 จังหวัด ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดการจัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ภาคเหนือภายในขอบเขตลุ่มน้ำ และในปี 2564 โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมเพื่อความยั่งยืนตามภูมินิเวศฯ มีผลผลิตคือ ผังพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งศิลปกรรม ประเพณีงานชุมชนเก่าตามภูมินิเวศภาคเหนือ (ตอนบน) ใน 4 ระดับ อย่างไรก็ตาม ผลผลิตของทั้งสองโครงการยังขาดการบูรณาการและการจัดทำผังภูมินิเวศในระดับจังหวัดที่มีองค์ประกอบของ “ภูมินิเวศ” ครบถ้วน ดังนั้น ในปี 2564 จึงมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต

พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

060101

แผนแม่บทย่อย

พื้นที่และเมืองอัจฉริยะ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนา เพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

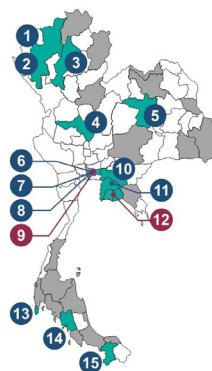
ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ 6 เมือง (กรุงเทพฯและปริมณฑล ขอนแก่น เชียงใหม่ เมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สงขลา และภูเก็ต) ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะในทุกมิติ

ประชากรไทยมีแนวโน้มเข้ามาอาศัยในพื้นที่เมืองมากขึ้น จากรายงานการศึกษาข้อสมมติเพื่อใช้ในการคาดการณ์ประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 (ฉบับปรับปรุง) ระบุว่าในปี 2563 ประชากรร้อยละ 57.2 อาศัยอยู่ในพื้นที่เมือง และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74.3 ในปี 2583 ส่งผลให้เมืองเกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว นำไปสู่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมให้สามารถรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และศักยภาพของเมือง เพื่อให้เป็นเมืองที่น่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งนี้การพัฒนาเมืองต้องคำนึงถึงความต้องการของเมือง โครงสร้างพื้นฐานของเมือง ฐานข้อมูลของเมือง การเงินของเมือง การบริหารจัดการเมือง และระบบนิเวศที่เอื้อต่อการสร้างเมืองอัจฉริยะ

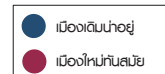
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศท.) ได้ให้คำนิยามเมืองอัจฉริยะว่า เป็นเมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรของเมือง และประชากรเป้าหมาย เน้นการออกแบบที่ดีและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนา เมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขอย่างยั่งยืน โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ รับทราบผลการดำเนินการขับเคลื่อน

พื้นที่ประกาศเขตเมืองอัจฉริยะ ปี 2564

- 1 พัฒนาเมืองท่าอย่างชาญฉลาด
- 2 มธ. เมืองอัจฉริยะเพื่อความยั่งยืนสู่ชุมชน
- 3 เป้าหมายเมืองอยู่
- 4 นครสวรรค์อัจฉริยะ
- 5 ขอนแก่นเมืองอัจฉริยะ
- 6 สานย่านนวัตกรรม
- 7 เมืองอัจฉริยะย่านพาราน 4
- 8 คลองพุดองกรุงเทพฯ

- 9 เมืองอัจฉริยะมีกลุ่ม
- 10 ฉะเชิงเทรา เมืองน่าอยู่
- 11 แสงสูบลมอัจฉริยะ
- 12 เมืองอัจฉริยะวังจันทร์วัลเลย์
- 13 ภูเก็ตเมืองอัจฉริยะ
- 14 เมืองศรีตรัง
- 15 ยะลาเมืองอัจฉริยะ

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

การพัฒนาเมืองอัจฉริยะประจำปีงบประมาณ 2564 ซึ่ง สศต. เป็นฝ่ายเลขานุการร่วมฯ ได้ประกาศมอบตราสัญลักษณ์เพื่อรับรองการเป็นพื้นที่พัฒนาเมืองอัจฉริยะเพิ่มเติมจำนวน 10 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (โครงการเมืองอัจฉริยะย่านพระราม 4 โครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะพื้นที่โดยรอบคลองผดุงกรุงเกษม และโครงการเมืองอัจฉริยะมักกะสัน) เชียงใหม่ (โครงการพัฒนาเมืองเก่าอย่างชาญฉลาด และโครงการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เมืองอัจฉริยะ) ตรัง (โครงการเมืองศรีตรัง) ยะลา (โครงการยะลาเมืองอัจฉริยะ) ฉะเชิงเทรา (โครงการเมืองอัจฉริยะ ฉะเชิงเทรา เมืองนำอยู่ นำเที่ยว นำลงทุน) ชลบุรี (โครงการแสนสุขสมารถชีวิตดี) นครสวรรค์ (โครงการนครสวรรค์สมารถชีวิตดี) ทำให้ปัจจุบันมีเมืองอัจฉริยะทั้งสิ้น 15 แห่ง ซึ่งครอบคลุมเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ 5 เมือง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ขอนแก่น เชียงใหม่ เมืองในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และภูเก็ต ทั้งนี้ สงขลา ยังไม่ได้รับการรับรองให้เป็นเมืองอัจฉริยะ แต่มีสถานะเป็นเขตส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ

การดำเนินงานที่ผ่านมา ในปี 2564 มีการผลักดันกลไกด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาเมืองอัจฉริยะ และปรับปรุงตัวชี้วัดที่ใช้ในการพิจารณาโครงการเมืองอัจฉริยะให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐยังมีโครงการที่เอื้อต่อการพัฒนาเมืองสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ ได้แก่ (1) ด้านผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ โครงการพัฒนาพื้นที่เมืองตามผังเมือง และโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนา (2) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบไฟฟ้า โครงการก่อสร้างปรับปรุงขยายระบบประปา และโครงการปรับปรุงระบบผลิตน้ำสะอาด (3) ด้านการขับเคลื่อนโครงการเมืองอัจฉริยะประเทศไทย ได้แก่ โครงการพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะ และโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะนำอยู่ (เมืองเดิม) และ (4) ด้านการเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขัน ได้แก่ โครงการส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่โครงการส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และโครงการพัฒนาพื้นที่ทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 เน้นย้ำความจำเป็นของการพัฒนาเมืองในทุกมิติ อาทิ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านการจัดการภาครัฐดิจิทัล แต่การลงทุนส่วนใหญ่ยังคงเป็นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับถนน ไฟฟ้าและประปา ดังนั้นภาครัฐควรมีการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในหลายมิติยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำฐานข้อมูลของเมืองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และเพิ่มการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งจะทำให้การพัฒนาเมืองตอบสนองกับความต้องการของประชาชน และสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงได้ทันทั่วทั้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชน และภาคประชาชนในการพัฒนาเขตส่งเสริมเมืองอัจฉริยะสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ครอบคลุมด้านดิจิทัล คมนาคม พลังงาน และสิ่งแวดล้อม ให้สามารถรองรับการพัฒนาในอนาคต และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรมุ่งเน้นให้เกิดโครงการที่สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในพื้นที่มากขึ้น เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของเมืองหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ให้สามารถพัฒนาต่อไปได้ นอกจากนี้ หน่วยงานที่กำกับดูแลควรเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองขนาดกลาง จำนวน 7 เมือง ได้แก่ เชียงราย กาญจนบุรี พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก นครราชสีมา หนองคาย และมุกดาหาร ซึ่งเป็นเป้าหมายในระยะต่อไป (ปี 2566 - 2570) ให้พัฒนาเป็นเมืองอัจฉริยะ เพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ในทุกมิติ

พื้นที่และเมืองนำอยู่จวดยะ

060201

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ
ที่มีการบริหารจัดการตามผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และได้มาตรฐาน

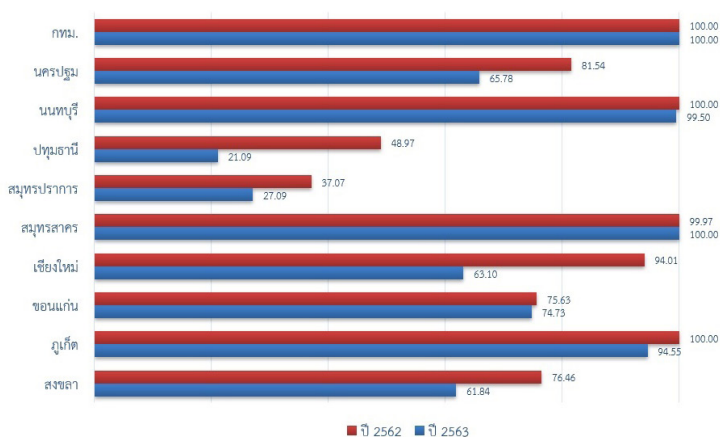
ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

จำนวนเมืองคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในเมืองอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
ทั้ง 5 เมือง (กรุงเทพและปริมณฑล เชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลา และภูเก็ต)

การขยายตัวของชุมชนและความหนาแน่นของเมือง ส่งผลให้มีปริมาณขยะ น้ำเสีย และมลพิษ
ในเมืองเพิ่มขึ้น ซึ่งการที่จะทำให้เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม
 และได้มาตรฐาน มีปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย (1) การลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 (2) การจัดการสิ่งแวดล้อมของเมือง (3) ความเชื่อมโยงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของเมือง
 และ (4) ระบบนิเวศที่เอื้อต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษของเมือง ทั้งนี้ การดำเนินงานที่ผ่านมา
 ยังไม่ครอบคลุมปัจจัยสำคัญดังกล่าว เนื่องจากยังขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
 โดยเฉพาะในพื้นที่เมือง รวมทั้งขาดความร่วมมือจากประชาชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วน
 ที่เกี่ยวข้องในการจัดการของเสียและมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย กรมควบคุมมลพิษ
ได้รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย
ปี 2563 ครอบคลุมสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชน
ระบบการบำบัดน้ำเสีย สถานการณ์คุณภาพอากาศ
และระดับเสียง ดังนี้ **ปริมาณขยะในพื้นที่เป้าหมาย**
โดยรวมมีปริมาณขยะลดลงจากปี 2562 เนื่องจาก
จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง เพราะการควบคุม
และจำกัดการเดินทางจากต่างประเทศ รวมทั้ง
การสนับสนุนการปฏิบัติงานนอกสถานที่ (Work
From Home) ปี 2563 กรุงเทพมหานคร มีขยะ
มูลฝอยทั้งสิ้น 4.48 ล้านตัน ลดลง ร้อยละ 9.6 จาก
ปี 2562 ในขณะที่พื้นที่ปริมณฑล (นครปฐม นนทบุรี

สัดส่วนขยะที่นำไปใช้หรือกำจัดอย่างถูกวิธี (ร้อยละ)

ที่มา: รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2563 กรมควบคุมมลพิษ

ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร) มีขยะมูลฝอยทั้งสิ้น 2.97 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 1.0 จังหวัดเชียงใหม่มีขยะมูลฝอยทั้งสิ้น 0.52 ล้านตัน ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 13.0 เช่นเดียวกับขอนแก่น ที่มีขยะลดลงร้อยละ 34.8 ภูเก็ตลดลงร้อยละ 7.3 และสงขลาลดลงร้อยละ 29.9 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนขยะที่นำไปใช้ประโยชน์และกำจัดถูกวิธีในจังหวัดดังกล่าวลดลงเกือบทั้งหมด ยกเว้นจังหวัดสมุทรสาคร และสงขลา ที่มีสัดส่วนขยะที่นำไปใช้ประโยชน์และกำจัดถูกวิธีเพิ่มขึ้น

การบำบัดน้ำเสียในพื้นที่เป้าหมาย ในปี 2563 ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนทั่วประเทศ และระบบบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร มีจำนวน 183 แห่ง เพิ่มขึ้นจาก 116 แห่ง ในปี 2562 สามารถบำบัดน้ำเสียได้ รวม 2.7 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน ลดลงจากปี 2562 ที่สามารถบำบัดได้ 3.8 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน ความสามารถในการบำบัดน้ำเสียในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ เชียงใหม่บำบัดได้ 55,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ขอนแก่น 78,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 7,500 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน กรุงเทพมหานคร 1.11 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 0.52 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน ประเมินผลบำบัดได้ 0.18 ล้าน ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ภูเก็ต 78,100 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และสงขลา 0.17 ล้าน ลูกบาศก์เมตรต่อวัน (รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2563) อย่างไรก็ตาม แม้เมืองเหล่านี้ จะมีระบบบำบัดน้ำเสียที่สามารถรองรับน้ำเสียได้ปริมาณมาก แต่แหล่งน้ำสาธารณะในพื้นที่กลับมีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เพราะยังคงมีการระบายน้ำเสียจากชุมชน อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ อีกทั้งระบบรวบรวมน้ำเสียชุมชนยังไม่ครอบคลุมทุกครัวเรือนในพื้นที่

สถานการณ์มลพิษทางอากาศ ในปี 2563 ร้อยละของจำนวนวันในรอบปีที่คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐานลดลง กล่าวคือ คุณภาพอากาศในภาพรวมดีขึ้น เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” และการจราจรขนส่งที่ลดลง เพราะสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ทั้งนี้ พื้นที่เป้าหมายที่ยังคงมีจำนวนวันในรอบปีที่คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐานมากกว่าร้อยละ 25 ได้แก่ เชียงใหม่ และขอนแก่น กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และสมุทรสาคร เกินค่ามาตรฐาน ร้อยละ 10 – 15 นครปฐม นนทบุรี และปทุมธานีเกินค่ามาตรฐาน ร้อยละ 1 – 10 ส่วนสงขลาและภูเก็ตไม่พบคุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐาน (รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2563)

สถานการณ์มลพิษทางเสียง ปี 2563 ระดับเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลลดลงจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย ในพื้นที่ทั่วไป ค่าเฉลี่ยของระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ในปี 2563 เท่ากับ 56.8 เดซิเบลเอลดลงจาก 57.4 เดซิเบลเอในปี 2562 ส่วนพื้นที่ริมถนน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 68.5 เดซิเบลเอลดลงจาก 68.6 เดซิเบลเอในปีก่อนหน้า โดยมีบริเวณที่ระดับเสียงเกินมาตรฐาน ได้แก่ พาหุรัด ถนนตรีเพชร การเคหะชุมชนดินแดง ถนนอินทรพิทักษ์ ในขณะที่พื้นที่ริมถนน (จุดตรวจวัดชั่วคราว) ลดลงจาก 75.4 เดซิเบลเอในปี 2562 เหลือ 74.8 เดซิเบลเอในปี 2563 ซึ่งแหล่งกำเนิดหลักของเสียงมาจากการจราจร (รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2563)

สรุปภาพรวม พบว่าในปี 2563 พื้นที่เป้าหมายส่วนใหญ่มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ มลพิษทางอากาศ และมลพิษทางเสียง ส่วนปริมาณขยะมีทิศทางลดลงเมื่อเทียบกับปี 2562 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 และมาตรการควบคุมกิจกรรมในสถานที่สาธารณะการห้ามออกนอกเคหสถาน ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการผลิต การบริโภค และการเดินทางขนส่ง ประกอบกับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่มีจำนวนลดลงมาก

การดำเนินงานที่ผ่านมา ในช่วงปี 2563 หน่วยงานรัฐมีการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมาย ดังนี้ (1) การลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิ โครงการพัฒนาและยกระดับเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสู่เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) โครงการพัฒนาและยกระดับนิคมอุตสาหกรรมสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย) (2) การจัดการสิ่งแวดล้อมของเมือง เช่น โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม (กรมโยธาธิการและผังเมือง) โครงการเสริมสร้างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ท้องถิ่นและชุมชนน่าอยู่ (กรมอนามัย) เป็นต้น (3) ความเชื่อมโยงเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของเมือง อาทิ โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคอาเซียน (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) โครงการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และสินค้าชุมชน (สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน)) และ (4) ระบบนิเวศที่เอื้อต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษของเมือง อาทิ โครงการพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล) โครงการพัฒนาเมืองศูนย์กลางจังหวัดเป็นเมืองน่าอยู่ (กรมโยธาธิการและผังเมือง) การขยายเครือข่ายการตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดเล็กและสร้างการรับรู้ด้านคุณภาพอากาศเพื่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการเพื่อให้เมืองที่มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานนั้น ยังคงมีความท้าทาย โดยเฉพาะภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 เริ่มคลี่คลาย พร้อมกับกิจกรรมการผลิตและบริโภคเริ่มฟื้นคืนสู่สภาพปกติ ปริมาณขยะติดเชื้ออันตรายและพลาสติกยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนการลงทุนในระบบรวบรวมน้ำเสียเพื่อส่งเข้าสู่ระบบบำบัดยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้บริการประชาชนในพื้นที่ จำเป็นต้องยกระดับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลตัวชี้วัด เพื่อการวางแผนและบริหารจัดการเมืองได้อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐในระดับนโยบายควรให้ความสำคัญกับการริเริ่มใช้มาตรการใหม่ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ส่งเสริมรูปแบบการลงทุนร่วมระหว่างภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการก่อสร้างระบบบำบัดและระบบรวบรวมน้ำเสียให้ครอบคลุมเพียงพอ ซึ่งนับเป็นการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจน ศึกษาทดลองใช้แนวทางธรรมชาติเพื่อแก้ปัญหา (Nature-Based Solution) ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เมืองต้องเผชิญ

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม

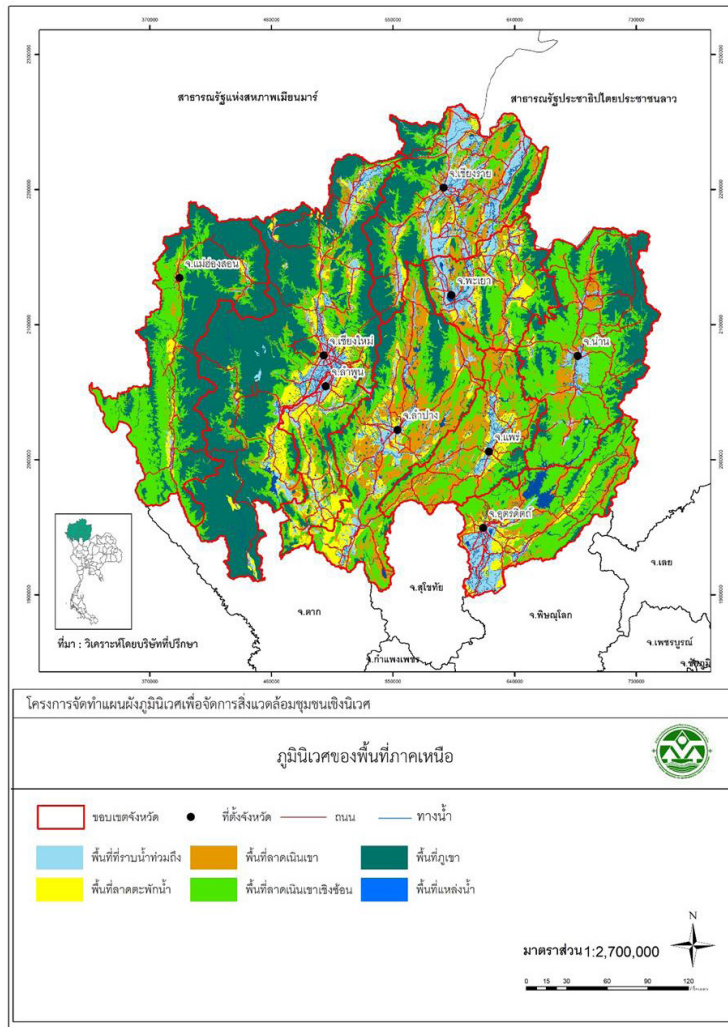
ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

พื้นที่ที่มีการดำเนินการสงวน รักษา อนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรม และศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นที่ บนฐานธรรมชาติและฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในพื้นที่ อย่างน้อยใน 3 จังหวัด ของ 1 ภาค

การขยายตัวของพื้นที่เมืองอย่างรวดเร็วตามการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศ นำไปสู่การตั้งถิ่นฐานที่ไม่เป็นระเบียบและการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับศักยภาพ ดังนั้น แผนผังภูมินิเวศ จึงเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนเพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินและการวางผังเมือง ให้เกิดความสมดุลยั่งยืน โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ บนพื้นฐานของปัจจัยสู่ความสำเร็จ 3 ประการ ได้แก่ (1) การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย (2) เครื่องมือ กลไก และองค์ความรู้ในการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย และ (3) แนวทางการพัฒนาและการจัดการสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การจัดทำแผนผังภูมินิเวศมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนเมืองและชนบทของประเทศไทยมีการพัฒนาและการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามศักยภาพและเหมาะสมกับภูมินิเวศ ตลอดจนสอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรมพื้นที่ ในปี 2563 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ดำเนินโครงการจัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศแล้วเสร็จ โดยมีพื้นที่เป้าหมายเชิงผลผลิต 9 จังหวัด ในพื้นที่ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน พะเยา แพร่ ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์ ผลการดำเนินการของโครงการดังกล่าว คือ ผังแนวความคิด การจัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ภาคเหนือตามขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำของประเทศที่เหมาะสมต่อการใช้พื้นที่ทางภูมินิเวศในพื้นที่ภาคเหนือ จึงยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดย สผ. จะต่อยอดโครงการในปี 2565 เพื่อจัดทำแผนผังภูมินิเวศในระดับจังหวัดต่อไป

การดำเนินงานที่ผ่านมา นอกเหนือจากการจัดทำโครงการจัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศ ในปี 2563 แล้ว สผ. ยังได้ดำเนินโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมเพื่อความยั่งยืนตามภูมินิเวศ: การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมรายประเภทและการจัดทำผังภูมินิเวศแหล่งธรรมชาติรายประเภทในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เมื่อปี 2564 โดยมีผลลัพธ์ คือ ข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ และผังพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่าตามภูมินิเวศภาคเหนือ (ตอนบน) ใน 4 ระดับ ได้แก่ ผังระดับภาค (ภาคเหนือตอนบน) จำนวน 1 ผัง ผังระดับจังหวัด (เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน แพร่ พะเยา ลำปาง ลำพูน) จำนวน 8 ผัง ผังระดับอำเภอจำนวน 48 ผัง และผังระดับบ้านจำนวน 102 ผัง นอกจากนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดภูมินิเวศ ภายใต้โครงการวางแผนการพัฒนาเมืองในอนาคตให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน (2563) โดยได้จัดทำคู่มือแนวทางการวางแผนพัฒนาเมืองในอนาคตให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน (Livable and Sustainable Future City (LSFC) Guideline) ซึ่งเน้นย้ำความสำคัญของการกำหนดขอบเขตภูมินิเวศในการวางแผน ด้วยการใช้แผนผังภูมินิเวศในระดับเมืองเป็นเครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนตลอดกระบวนการ ยิ่งไปกว่านั้น ในปี 2564 สศช. ได้จัดทำโครงการขยายผลการวางแผนการพัฒนาเมืองในอนาคตให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอบรมวิทยากรตัวคูณของ LSFC Guideline เพื่อส่งมอบให้สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่มีหน้าที่ฝึกอบรมสามารถจัดการเรียนการสอนและการอบรม เพิ่มองค์ความรู้และสมรรถนะเกี่ยวกับ LSFC Guideline ของบุคลากรที่มีความสนใจหรือมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาเมืองต่อไป

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าในระยะที่ผ่านมาได้มีการดำเนินงานโครงการจัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเชิงนิเวศ แล้วเสร็จ โดยมีผลผลิตหลักคือผังด้านทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ภาคเหนือทั้ง 9 จังหวัด แต่ผลที่ได้รับนี้เป็นเพียงกรอบแนวคิดการจัดทำแผนผังภูมินิเวศของพื้นที่ภาคเหนือภายในขอบเขตลุ่มน้ำ ซึ่งยังขาดองค์ประกอบอื่น ๆ ของ “ภูมินิเวศ” ที่หมายถึงความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงใช้ประโยชน์ที่ดิน ภูมิสังคมและระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและกิจกรรมของมนุษย์ ในขอบเขตของภูมิประเทศหนึ่งๆ ดังนั้น ในกรณีภูมินิเวศของจังหวัด จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลรายละเอียดในระดับจังหวัดที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสมควรเร่งรัดจัดทำแผนผังภูมินิเวศของจังหวัดไม่น้อยกว่า 3 จังหวัด รวมทั้งส่งเสริมและเผยแพร่แผนผังภูมินิเวศดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทั้งส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาคนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่อย่างกว้างขวางต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การบรรลุเป้าหมายในแผนแม่บทย่อยในระดับพื้นที่ ควรสร้างสำนึกและความตระหนักของชุมชน โดยเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ และสื่อสังคมออนไลน์ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในกระบวนการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ และกระบวนการวางแผนพัฒนาเมืองในอนาคตให้น่าอยู่อย่างยั่งยืนตาม LSFC Guideline โดยการอบรมวิทยากรตัวคูณ ซึ่งจะเป็นผู้มีบทบาทในการถ่ายทอดหลักวิชาการต่าง ๆ ให้ท้องถิ่นและภูมิภาค ซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำหรับระดับนโยบาย หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนผังภูมินิเวศควรได้รับการจัดสรรงบประมาณที่ต่อเนื่องและเพียงพอ เพื่อจัดทำแผนผังภูมินิเวศที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งประเทศ